

B. Subiect

1. Activ (autor, coautor, instigator, complice)

- orice persoană (fizică/juridică) cu capacitate penală.

2. Pasiv

- a. persoana (fizică/juridică) care a suferit un prejudiciu ca urmare a comiterii faptei;
- b. poate fi:
 - **principal:** persoana prejudiciată;
 - **secundar:** persoana indusă în eroare, care a suferit sau nu o pagubă.

C. Latura obiectivă

1. Element material

- a. *conduita făptuitorului*: prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase ori ca mincinoasă a unei fapte adevărate; conduita făptuitorului poate consta *fie într-o acțiune* (cel mai adesea), *fie într-o inacțiune* (consecutivă încălcării obligației generale de a comunica adevărul persoanei interesate și de a acționa cu bună-credință);
- b. *efectul pe plan psihic produs asupra victimei prin conduita făptuitorului*: inducerea în eroare a victimei; astfel se ajunge la crearea unei reprezentări distorsionate, eronate sau false a realității care produce efecte cu privire la procesul decizional al victimei;
- c. *conduita victimei induse în eroare*: adoptarea unei decizii prin care sunt lezate drepturile și interesele sale patrimoniale. Conduita făptuitorului nu produce efecte numai în plan psihic, ci, în urma acțiunii sau inacțiunii făptuitorului victima adoptă un comportament cu relevanță patrimonială, obiectivat într-o acțiune sau inacțiune prin care se produce urmarea imediată a infracțiunii.
 - **înșelăciunea în contracte**: fapta poate fi comisă și cu prilejul încheierii sau executării unui contract, *nefiind însă necesar ca inducerea în eroare să fi fost determinantă pentru încheierea sau executarea contractului de persoana vătămată*;
 - **înșelăciunea în legătură cu acte ilicite**: fapta poate fi comisă cu ocazia întocmirii unor acte care pot avea fie natura unor contravenții, fie chiar valență infracțională prin care se produce o pagubă subiectului pasiv.

2. Urmarea imediată

- producerea unui prejudiciu material [pierderea efectiv suferită (*damnum emergens*) la momentul consumării infracțiunii, nu și beneficiul nerealizat (*lucrum cessans*), care va fi avut însă în vedere în privința soluționării acțiunii civile].

3. Legătura de cauzalitate

- trebuie dovedit faptul că activitatea de inducere în eroare a avut ca urmare producerea unui prejudiciu.

D. Latura subiectivă

- numai intenția directă calificată prin scop (*obținerea pentru sine sau pentru altul a unui folos patrimonial injust*);
- nu prezintă importanță mobilul cu care a fost comisă fapta.

E. Variante agravate

a. înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume mincinoase (nume reale sau imagine care nu sunt ale făptuitorului), de calități mincinoase (calități pe care nu le are făptuitorul) ori de alte mijloace frauduloase [art. 244 alin. (2) C.pen.];

- *numele mincinoase* pot fi utilizate în urma comiterii unui fals privind identitatea dacă sunt întrunite condițiile art. 327 C.pen., care nu este absorbit de înșelăciune, dar care absoarbe uzul de fals;
- *calitățile mincinoase* folosite pot conduce și la reținerea uzurpării de calități oficiale (art. 258 C.pen.), dacă făptuitorul a efectuat și un act în legătură cu acea calitate pe lângă folosirea calității în scopul inducerii în eroare;
- *mijloacele frauduloase* folosite frecvent în practică constau în înscrisuri falsificate; falsul material sau intelectual sau uzul de fals nu sunt absorbite în înșelăciune;
- dacă mijlocul fraudulos constituie el însuși o infracțiune, se va reține concursul real cu înșelăciunea;
- în DCC nr. 676/2018 s-a reținut că art. 244 alin. (2) C.pen. *nu operează cu o dublă incriminare*. Faptul că se reține în toate cazurile, inclusiv atunci când folosirea mijlocului fraudulos constituie prin el însuși infracțiune, înșelăciunea calificată nu înseamnă dubla sancționare a infracțiunii. *Mijloacele frauduloase folosite de făptuitor pot fi o diversitate de fapte ilicite*. Simpla existență a acestora, indiferent de numărul sau gravitatea lor, conferă infracțiunii de înșelăciune caracterul calificat, fiind necesară, potrivit voinței legiuitorului, o sancționare mai aspră a acestei categorii de infractori. Faptul că mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune nu poate schimba caracterul agravat al incriminării. A pune pe același plan escrocul care folosește mijloace frauduloase ce nu sunt infracțiuni cu acela care folosește astfel de mijloace, dar care constituie prin ele însele infracțiuni, înseamnă a acorda impunitate acestuia din urmă pentru infracțiunile respective, ceea ce este inadmisibil;
- instanța de contencios constituțional a mai arătat că varianta agravată a infracțiunii de înșelăciune se deosebește de varianta-tip numai prin mijloacele prin care a fost săvârșită acțiunea de amăgire, de inducere în eroare a subiectului pasiv și care sunt de natură să asigure mai ușor reușita acestei acțiuni. Potrivit art. 244 alin. (2) teza a II-a C.pen., dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, va exista concurs între infracțiunea de înșelăciune varianta agravată și infracțiunea care se referă la mijlocul fraudulos (de exemplu, infracțiunea de folosire de înscrisuri false prevăzută de art. 323 C.pen., uzurparea de calități oficiale prevăzută de art. 258 C.pen., infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăzută de art. 348 C.pen.).

b. înșelăciunea care a produs consecințe deosebit de grave [art. 244 raportat la art. 256¹ C.pen.];

- înșelăciunea comisă fie în forma de bază, fie în condițiile variantei agravate prevăzute de art. 244 alin. (2) C.pen., care a produs consecințe deosebit de grave.